

Emlékezés Géber Edére (1840–1891)

A bőrgyógyászat első nyilvános rendes tanárára

DR. EMED ALEXANDER, HAIFA, ISRAEL

A XIX. század végén a Második Bécsi Iskola világhírű dermatológusa, *Ferdinand von Hebra* klinikájáról három magyar bőrgyógyász professzor került ki: *Schwimmer Ernő* 1861 és 1864 között dolgozott Hebra mellett és 1892-ben a Budapesti Orvostudományi Egyetem első bőrgyógyász tanára lett. *Kaposi Mór* 1866-tól volt Hebra asszisztense és 1880-ban Bécsben Hebra tanszékét örökölte. *Prof. Géber Ede* volt a harmadik.

Géber 1840. november 19-én szegény polgári családban, Vas megyében, Körmenden született. Édesapja iparos volt, édesanyja pedig egy Frankfurtból elűzött zsidó család leánya. Szombathelyen végezte a gimnáziumot és 1860-ban a pesti egyetemen kezdte meg tanulmányait, majd Bécsben doktorált 1866-ban. Azután az Allgemeine Krankenhaus különböző osztályain dolgozott, és végül ő is Hebra klinikáján kötött ki. Igen szorgalmas és tehetséges tanítványnak bizonyult, aki a hetvenes években már magyarul és németül számos dermatológiai dolgozatot publikált. A „Rundschau” c. lapban 1872-ben ismertette az „Idiopatisches multiplex pigmentosarcoma der Haut” nevű betegséget, és 1873-ban az Orvosi Hetilapban leírta a „Xeroderma pigmentosum” nevű kórképet. Gazdag irodalmi munkássága jutalmául 1873-ban a bécsi egyetem a dermatológia magántanárává habilitálta.

Ezután osztrák ösztöndíjjal közel-keleti tanulmányútra ment, miként *Schwimmer Ernő* egy évtizeddel korábban. Egyiptomba, Palesztinába és Szíriába utazott, ahol Aleppó város mellett ütötte fel sátrát. Ez a város a bibliai időkből ismeretes, és a mai neve Halab vagy Haleb, ami a semita nyelven tejet jelent. Itt tanulmányozta és kezelte a bőrbetegségeket és tapasztalatairól 1874-ben az Orvosi Hetilapban és a Wiener Medizinische Presse hasábjain számolt be. Hazatérése után több helyre is hívták tanszékvezető tanárnak, többek között Innsbruckba és Grázba. Mégis a kolozsvári egyetem állását pályázta meg, amelyet 1874. július 31-én nyilvános rendkívüli tanári státusszal elnyert.

A kolozsvári egyetem létesítésére vonatkozó törvénytervezetet *Báró Eötvös József* 1870. április 7-én terjesztette a parlament elé, azonban csupán Eötvös utóda, *Pauler Tivadar* szerezte meg a király, – *Ferenc József* – engedélyét az egyetem megnyitására.

Június 11-én pályázatot hirdettek 42 tanári állásra. *Gerber Ede* kinevezése úttörőnek számított, mivel kezdetben a bőr- és nemi betegségek számára külön tanszék nem létezett. Kolozsváron az Országos Karolina Kórházban „bujasenyves” osztály működött, ide helyezték a bőrgyógyászati klinikát, amely az első udvaron levő két nagyobb és két kisebb, valamint egy félreeső kis szobából állott. Ezekben kellett elhelyezni a dolgozószobákat és az előadótermet is. Az első hazai bőrklinika 1874. október 10-én nyílt meg.

1876 tavaszán a klinika bővítésére nyílt lehetőség: a szülészeti klinika a Serház utcai régi polgári házból a Külmagyar utcába költözött, és a régi épületet a bőrklinika rendelkezésére bocsátották. A Karolina kórházban a nemi betegeket és prostituáltakat, a Serház utcában pedig főként bőrbetegségeket ápoltak.

Gerber Edét 1879-ben rendes tanárrá léptették elő és ki-nevezték a Karolina kórház Bőr- és Bujakór Osztályának élére. Oktatott tárgya nem volt kötelező, tanteremmel sem rendelkezett, előadásain a felsőbb évfolyamok hallgatói mégis köteleességszerűen vettek részt.

1884-ben az orvosi kar dékánná választotta.

1890-ben az egyetem őt küldte Berlinbe – a Koch szenzációt keltő felfedezésének – a tuberculin-nak a tanulmányozására. 1891 március 31-én a bőrklinika újból költözött: az egyetem a Bástya utcai egyemeletes lakóházat bérelte ki számára. *Prof. Géber* nem sokáig élvezte a szép épület kényelmét, mivel életereje teljében okt. 1-én szívinfarktus ragadta el.

Lakása udvarán felállított ravatalánál megjelent a tanári kar, a főispán, és az alispán. *Dr. Eisler Mátyás* neológ főrabbi héberül és magyarul megható beszédet tartott. A sírnál *Davida Leó* orvoskari prodékán és *Jórend József* egyetemi hallgató búcsúzott. Felesége és két fia gyászolta, s fiai közül *János* az apai pálya folytatását vállalta, a tanári kar pedig *Géber*-alapítvány létesítését határozta el.

Szegényes életkörülményei ellenére is módot talált tudományos munkásságra: előbb a koleszterintartalmú daganatokról és a molluscum contagiosum patológiáról végzett kutatásokat, majd a lupus erythematosus és a psoriasis patológiájával foglalkozott.

1878-ban az Orvosi Hetilapban a mycosis fungoides egyik érdekes esetét ismertette. Az Erdélyi Múzeum-Egylet Orvos-Természettudományi Szakosztályának ülésein szintén dermatológiai betegségek bemutatásával vett részt. 1882-ben „A magyar orvosok és természetvizsgálók” vándorgyűlésén az epithelioma molluscum universale-t ismertette. 1890-ben a „Syphilis és carcinoma” címen Nagyváradon tartotta utolsó előadását.

Ezen dolgozattal a külföldön élő magyar származású orvosok nevében tiszteletemet szeretném kifejezni *Prof. Géber Ede* emléke előtt.

IRODALOM

1. *Feuer Nathaniel*: *Géber Ede (1840-1891) Gyógyászat*, 1891. 31.
2. *Szállási Árpád*: *Géber Ede, a dermatológia professzora*. Orvosi Hetilap, 1976. 10. 609.
3. *SZTE Szent-György Albert Klinikai Centrum*, A bőrgyógyászati klinika története, Internet.
4. *Magyar Életrajzi Lexikon* – *Géber Ede*.
5. *Magyar Zsidó Lexikon 1929.* – *Géber Ede*.